
DIENST op 15 december 2024, 10 uur

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: J.R.

Kerkenraadslid: Tilly Overbeek In memoriam: Ellen van Houten

Opname en Regie: Commissie techniek

Lezer: Mariska de Graaf Predikant: Paul F. Thimm

Aansteken van de kaarsen

Welkom

Zingen “Licht in onze ogen”

463:1,2,3,5

Bemoediging en Groet

ONZE HULP is in de naam van God, de HEER,
die hemel en aarde gemaakt heeft,
die sprak: “Er zij licht” en er was licht in de duisternis”;
die Jezus zond om licht te zijn in de wereld,
zodat mensen Gods kinderen kunnen worden.

Genade, barmhartigheid en vrede zijn ons
van God, die ons liefheeft en omgeeft
en van Jezus Christus, die ons voorgaat en onderwijst
door de Heilige Geest, die ons steunt en uitdaagt. Amen.

In memoriam van Jacoba Konst-Spaargaren Bevestigen van haar naam aan de Gedenkboom

Zingen “Heb dank, o God van alle leven”

315:1,2

Met elkaar delen (kaarsen aansteken)

De “Open Ruimte” straks na de preek en muziek is een moment speciaal om in te gaan op wat we in de bijbellezingen en de preek gehoord hebben – dat kan een gedachte, een reactie, een vraag, een aanvulling, een gevoel zijn

“Met elkaar delen” nu is een moment om al aan het begin van de dienst aan elkaar te laten weten wat ons bezig houdt:

Dat kan iets zijn wat je blij of hoopvol maakt. Dat kan iets zijn wat je bezorgd of verdrietig maakt. Dat kan een belevenis, mededeling of een ander punt van aandacht zijn.

Wie wil kan daarbij een kaars aansteken. Zo blijft dat licht tijdens de hele dienst branden als teken dat we met elkaar en met anderen meeleven.

Laten nu dus even de tijd nemen om met elkaar te delen.

Gebed

U komt tot ons, God. Want U wilt niet zonder ons zijn.
 En wij zijn gekomen, omdat we samen iets zoeken van warmte en inspiratie.
 Help dat we meer vinden wat we zoeken.
 Help dat we ook vanochtend U vinden in uw woord - gesproken en gezongen.

God, houd niet op tot ons te spreken in mensentaal.
 Maak ons bereid om ons voor U te openen – meer en meer.
 Ja, open de deuren en muren, waar we ons achter opsluiten en verschuilen.

Neem van ons de angst die ons verlamt, de onverschilligheid die ons verdooft.
 Versterk het vuur van advent, het vuur van hoop en vertrouwen in Uw koningschap
 - hier en nu, verborgen voor de wereld,
 maar herkenbaar voor de oren en ogen die in geloof zien en horen.

God, laat niet af Uw licht te ontsteken, daar waar het zwart en donker is
 - nu in deze adventstijd en ook daarna - in Christus' naam. AMEN.

Bijbellezing: Jesaja 40:3-8

Zingen “Verwacht de komst des Heren” 439:1,2,3

Bijbellezing: Johannes 1:19-28

Zingen “Een stad van vrede zoeken wij” Tussentijds 126:1,2,3

Tekst: Wim Pendrecht Melodie: Wim ter Burg

1^e advent:

1. Een stad van vrede zoeken wij,
 een stad ver weg, een stad dichtbij,
 een stad waar woorden wonen,
 woorden die waar zijn en oprecht,
 voor man en vrouw, voor heer en knecht,
 voor dochters en voor zonen. *Jeremia 33:14-16*

Waakt - en bidt te allen tijd,
 want de Here God bevrijdt! *Lucas 21:36*

3^e advent:

3. Een lied van vrede zingen wij,
 een lied voor u, een lied voor mij,
 een lied om uit te zingen
 dat Hij - gezegend zij zijn naam! -
 voor alle mensen heeft gedaan
 zo vele goede dingen. *Sefanja 3:14-20*

Laat u dopen met Gods Geest
 die u aanvuurt en geneest! *Lucas 1:42*

2^e advent:

2. Een volk van vrede zoeken wij,
 een volk ver weg, een volk dichtbij,
 van her en der gekomen,
 gekomen op het Woord van God
 van oost en west naar zijn gebod:
 zo hebben wij vernomen. *Baruch 5:1-9*

Hoort de stem in de woestijn:
 Wegbereider zult ge zijn! *Lucas 3:4*

Preek / overdenking: Johannes 1:19-28 “Voorloper zijn”

*Het gebeurde tijdens een van de **Olympische Spelen in de zomer**. Vol spanning zaten de toeschouwers op de tribune van het stadion te wachten op de op de winnaar van de **marathonloop**.*

*Een jonge man in sportkleding en met zelfverzonnen startnummer had zich vlak vóór het stadion stiekem op het parcours gesmokkeld. Hij rende in volle vaart het stadion binnen voor het **ererondje**. Iedereen klapte voor hem.*

*De **echte kampioen** van de marathon kwam korte tijd **later** aan. Hij werd door de toeschouwers nauwelijks opgemerkt. - Pas later merkten ze: “Hé, wacht eens even, wij hebben **voor de verkeerde geklapt**. Dit was alleen maar een **voor-loper!**”*

Lieve gemeente!

I.

Johannes de Doper zag zich heel duidelijk als een voor-loper. Maar hij vond het een te grote eer als hij zo’n prominente plek, zoveel applaus had gekregen. Hij voelde zich namelijk helemaal niet zo prominent, maar alleen een wegbereider, een “**voor-loper**”, dus iemand die vooruitloopt om te verwijzen naar iemand die groter en belangrijker is, naar de Messias om wie het echt gaat. - Was dat **valse bescheidenheid** van Johannes?

Voor een antwoord op deze vraag is het belangrijk om nader kennis te maken met hem. Wie was Johannes de Doper? Wat weten we over hem?

Johannes was de zoon van een priester. Zijn vader Zacharias diende namelijk als priester in de tempel van Jeruzalem. Johannes’ ouders, Zacharias en Elisabeth, waren niet meer de jongsten toen ze hem kregen.

Over de kindheid en jeugd van Johannes wordt net als over die van Jezus nauwelijks iets verteld. Pas als volwassene krijgt hij bekendheid als een **streng boeteprediker** in de woestijn, dicht bij de oever van de Jordaan.

Je had in de tijd van Johannes en Jezus radicale religieuze leiders die niet terugschrikten om geweld te gebruiken – toen ook al, om de gehate Romeinse bezetters en hun collaborateurs te lijf te gaan.

Johannes de Doper was heel radicaal in zijn uitspraken, maar hij was niet gewelddadig of gevaarlijk. Hij zag er hooguit wat eigenaardig en onverzorgd uit in zijn **ruwe mantel van kameelharen**. Een prediker die zo helemaal niet lijkt op de prekende togadragers of mensen in pak en stropdas.

Ook **zijn taal** was **ruw** en niet zo netjes. Hij noemde namelijk geestelijk leiders van zijn volk ronduit: “Adderengebroed!” - Hij vond dat een toepasselijke naam voor mensen die heel vroom doen, maar ondertussen ongelofelijke huichelaars zijn en de sfeer vergiftigen. Geef Johannes maar eens ongelijk dat hij het beestje bij de naam noemt. - Wij doen het hem niet zomaar na, omdat we krachttermen gevaarlijk vinden. Dat zijn ze meestal ook maar niet altijd. Soms is het terecht om “gifkikkers” gifkikkers te noemen of zo.

Met zijn ruwe profetenmantel en zijn merkwaardig sober dieet van sprinkhanen en wilde honing herinnert Johannes de Doper aan de grote profeet Elia. Die was ook al zo gekleed en at ook dit voedsel. Een beetje apart en alternatief. Johannes de Doper leek op een nieuwe Elia dus. Hij zag er niet uit.

En zijn duidelijke strenge taal sluit aan bij de waarschuwende boodschap van de profeten vóór en naast hem en de vele boeteprekers na hem.

Johannes met de bijnaam “de Doper” baarde veel opzien met zijn manier van leven en met zijn boodschap van ommekeer. Hij preekte en doopte.

II.

Zijn preken kwamen in wezen steeds weer op hetzelfde neer. Het ging altijd over **boetendoen en ommekeer**. Johannes herhaalt alsmat dezelfde boodschap: *“Bereid je voor op het komen van God. Ga omdenken. Ga aan de weg timmeren, haal alle obstakels weg tussen jullie en God. Weg met die diepe kloven en de hoge hobbels. Word toegankelijk!”*

Is dat op den duur niet vervelend – altijd dezelfde preek? – Dan komt toch niemand meer? - Maar - verbazingwekkend - het **tegendeel** gebeurt. De mensen blijven naar de Jordaan komen.

Sommigen **ergerden zich** aan zijn scherpe tong en zijn kwetsende woorden. Voor hen ging hij te ver. – Anderen voelden zich juist **aangesproken en geraakt**. Zij namen zijn oproep om hun leven te veranderen ter harte en lieten zich dopen als teken dat ze een ander leven wilden leiden en als intentie om met een schone lei te beginnen.

Er waren er zelfs die dachten dat Johannes misschien wel als de Messias een nieuwe heilstijd zou brengen. En het moet voor Johannes een verleiding geweest zijn om zich als de Messias, de grote leider en redder uit de nood, te laten vereren.

Maar Johannes trapte daar niet in om zich als de populaire influencer te laten vieren.

Nee, Johannes had zelfs het lef om zich kritisch te uiten over de politieke en geestelijke leiders, zij die macht hebben. En dat is zo belangrijk, maar ook best gevaarlijk.

Geen wonder dus, dat het **tempelbestuur** - dé geestelijke leiding van het joodse volk - een delegatie naar hem toestuurde om te vragen: “Wat bezielt jou, zoon van een goede priester, eigenlijk om te doen wat jij doet en in het openbaar te zeggen wat jij zegt?”

De delegatie, de onderzoekcommissie uit Jeruzalem stelt **twee vragen** aan Johannes de Doper: **Wie ben je eigenlijk?** En: **Wat doe je daar?**

III.

De vraag “Wie ben je?” stellen ze hem **drie keer**. De eerste keer antwoordt Johannes: “Ik ben ieder geval **niet** de messias”. - Dat is duidelijk.

“Maar wie ben je dan? Ben je **Elia**?” - “Of ben je een profeet?” Telkens ontkent Johannes: “Nee, ook dat ben ik niet”.

De vragenstellers worden ongeduldig. “Wie ben je dan wél? Wie zeg je zelf dat je bent? We willen het nu weten!”.

En dan zegt Johannes eindelijk iets meer over zijn **missie**: “Stel je voor, ik ben maar een **stem in de woestijn** - meer niet. Ik ben een stem die roept: Maak recht de weg van de Heer! Breng jezelf in orde en breng jullie wereld in orde.”

Wat mij hierin aanspreekt, is die bescheiden **houding** van Johannes. Hij ziet in, dat hij voor-loper, dat hij **voor-lopig** is. Hij weet: “ik ben **niet het middelpunt**.” De mensen hoeven voor mij niet te klappen. Johannes bedankt voor de eer om gehuldigd en bewonderd te worden.

“Kijk, na mij komt er één, die groter en belangrijker is dan ik. Ik loop vóór hem uit en bereid de weg voor hem. Ik maak ruimte voor hem die na mij komt. Ik ben alleen een voor-loper die aandacht vraagt voor iemand anders achter mij. - Luister, na mij komt iets anders, na mij komt de belangrijke: de Messias d.w.z. de gezalfde, de Christus van God.”
- Het draait niet om hemzelf. Dat weet Johannes en dat zegt hij ook open.

Die **bescheidenheid** van Johannes de Doper fascineert mij. Mensen zoals Johannes achten zichzelf **niet zo enorm belangrijk** en onmisbaar. Ze stélen niet de show van anderen. Ze gunnen iemand anders iets en kunnen zich met een ander verheugen als die succes heeft. Jonge en oudere mensen kunnen een weldaad zijn voor een ander, als ze zó in het leven staan, als ze **ruimte geven** aan anderen.

Ouderen geven jongeren een kans, als ze zeggen: “Nu is het jouw beurt”. En andersom, **jongeren** zien de kwaliteiten van ouderen en geven hen de ruimte, als ze zeggen: “U hebt meer ervaring dan ik, hoe zou u dat doen?”

Mensen zoals Johannes de Doper – voorlopers – hoeven niet zo nodig te bewijzen hoe goed en onmisbaar ze zijn; ze hoeven niet altijd op de voorgrond te staan en bewonderd te worden. Ze zoeken **niet de eer voor zichzelf**. Ze hoeven niet zo nodig te scoren ten koste van anderen, maar weten van hun voorlopigheid.

Weet u, soms denk ik dat dit besef ons westerlingen heel goed zou doen. We hebben vaak iets van: “Wij leven in een vrij en democratisch land. Andere landen zouden ons goede voorbeeld moeten volgen.” Dat is zeer onbescheiden en getuigt niet van vol-doende kritische zelfkennis.

Want ook ons democratische systeem heeft zo zijn gebreken; we zijn bijvoorbeeld zo gewend om in beperkte periodes van vier jaar te denken. Regeringspartijen moeten in vier jaar scoren en hun eigen plannen – koste wat kost verwerkelijken. Onze overheden worden erop afgerekend als zij een lange-termijn visie en duurzaam beleid hebben en wij daardoor minder geld te besteden hebben.

De boodschap van ommekeer van Johannes de Doper – om om te denken en anders te leven – is niet achterhaald.

Hoe zou het bijvoorbeeld zijn, als wij ons als gemeente samen met anderen van goede wil sterk zouden maken om duurzamer en principiëler te denken en te handelen dan alleen wat op korte termijn winst is? Hoe zou het zijn, als leiders daarvoor durven uit te komen?

De kwetsbare achilleshiel van onze samenleving is dat we niet bescheiden genoeg zijn om te kunnen zeggen: “Ieder bestuurder of leider is maar voor-lopig, is maar ad interim. En daarom hebben we een gedeelde verantwoordelijkheid. Laten we daarom zo beginnen te denken en te werken dat we anderen niet met puinhopen of voldongen feiten opzadelen.

Het is belangrijk dat politieke leiders meer rekening gaan houden met hen die na hen komen en de verantwoordelijkheid van hen overnemen.

Misschien kunnen wij in onze kerken en gemeenten daarmee beginnen. Dat ieder bescheidener wordt en zich net zoals Johannes de Doper als voor-loper in de beste zin van woord ziet.

Dat betekent, dat wij in plaats van elkaar tegen te werken, naar elkaar toe te werken; dat bijvoorbeeld voorgangers en kerkenraadsleden hun opvolgers steunen – ook als ze dingen anders of slechter doen dan zij het zelf vroeger deden.

Bescheidenheid kent een grote gun-factor voor anderen naast en na jou. Dat leer ik van Johannes de Doper die zich niet in een competitiewedstrijd met Jezus liet trekken (ook niet door zijn eigen volgelingen en fans). Het ging hem niet om zijn eigen succes of macht of zelf het middelpunt te zijn maar het ging hem duidelijk om het koninkrijk van God. Jezus, die na hem kwam, had ook deze dienstbare instelling.

Advent is, geloof ik, je richten op de koninklijke weg van omkeren, van vrede en gerechtigheid – in alle voorlopigheid en bescheidenheid. Advent is Gods liefde en zijn visioen ruimte gunnen in ons leven en in onze wereld. Amen.

Muziek

Open Ruimte

Open Ruimte – dat is de kans om iets te zeggen, wat in de dienst bij je is blijven hangen.

Misschien wil je bijvoorbeeld iets zeggen over voorloper zijn...een voorloper te hebben of een voorloper van iemand te zijn...hoe voelt dat?

Misschien is er iets anders wat je gehoord hebt, wat je aan het denken zet. Een gedacht, een vraag, een aanvulling of zo.

Gebed en Onze Vader

God, U die groot bent,
in deze wereld staan we te dringen om invloed en aandacht.
We danken U voor iemand als Johannes de Doper,
die van zich weg wijst op Hem die groter en belangrijker is.
Leer ons wat voorlopigheid en bescheidenheid betekent.

God, U die tot ons spreekt,
wij zijn verlegen om over geloof te praten.
We vinden het soms moeilijk om onder woorden te brengen wat U voor ons betekent.
We danken U voor iemand als Johannes de Doper,
die mensen durft aan te spreken op hun geloof en hun verantwoordelijkheid.
Geef ons wijsheid en de moed om te veranderen.

God, U die ons leidt,
we dwalen en weten van tijd tot tijd niet hoe we blij kunnen worden.

We horen van oorlogen en rampen, van mensen die elkaar treiteren.
 We hunkeren naar vrede en gerechtigheid, naar liefde en geborgenheid.
 We danken U voor iemand als Johannes de Doper,
 omdat hij een wegbereider voor U en een wegwijzer voor anderen is.
 Help ons om met elkaar uit te dragen wat Christus ons leert en voorleeft.

God, U die naar ons toekomt,
 we laten ons gemakkelijk afleiden door oppervlakkige dingen en gevaarlijke stemmen.
 We danken U voor iemand als Johannes de Doper,
 omdat hij ons aanzet om over belangrijke vragen na te denken:
 vragen zoals 'Wie ben ik?' en 'Wat doe ik eigenlijk?'
 Laat ons licht en warmte zijn op aarde
 - voor degenen voor wie het leven donker en koud is,
 voor degenen die ziek zijn of kwetsbaar of eenzaam,
 of wie een geliefde missen in deze tijd.

Wij bidden nu in de stilte in onze eigen woorden. ...stilte...

Wij bidden nu samen tot U, zoals Jezus het ons leert:

(oudere versie)	(nieuwere versie van NBV 2006)
Onze Vader die in de hemel zijt.	Onze Vader in de hemel!
Uw naam worde geheiligd	Laat uw naam geheiligd worden,
Uw koninkrijk kome.	laat uw koninkrijk komen
Uw wil geschiede in de hemel,	en uw wil gedaan worden
alzo ook op de aarde.	op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.	Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
En vergeef ons onze schulden,	Vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.	zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig is.
En leid ons niet in verzoeking,	En breng ons niet in beproeving,
maar verlos ons van de boze.	maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want van u is het koninkrijk	Want aan U behoort het koningschap,
en de kracht en de heerlijkheid - in eeuwigheid	de kracht en de majesteit - in eeuwigheid. AMEN.

Collecten

Zingen "Laat de woorden die we hoorden"

422 (alle 3)

Zegen(samen)

Laten we nu samen aan het einde ook van deze dienst
 voor elkaar en voor de wereld de zegen uitspreken:

De Eeuwige zegent en behoedt je
 De Eeuwige doet zijn aanschijn over je lichten
 en is je genadig
 De Eeuwige verheft zijn aangezicht over je
 en geeft je vrede.

Zingen “Gezegend gaan we nu van hier...Amen”

Zingenderwijs 57

Tekst: Marijke de Bruijne

Melodie: Johann Crüger “Loof God die zegent al wat leeft” (273)

Gezegend gaan wij nu van hier
en God gaat met ons mee
en geeft ons moed en levenskracht,
zo gaan wij niet alleen. Amen.

Doven van kaarsen

Collecte in natura Jeannette Noëlhuis